
Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2018:1

Namn på Svenska kyrkans internationella arbete

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2018:12, där motionärerna föreslår att Svenska kyrkans internationella arbete återgår till namnen Svenska kyrkans mission och Lutherhjälpen.

Utskottet bejakar namnet Act Svenska kyrkan och anser att frågan om namn är väl utredd. Utskottet föreslår därför att motionen avslås.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:12.

Motionens förslag

Motion 2018:12 av Leif Nordenstorm och Margaretha Herthelius, Namn på Svenska kyrkans internationella arbete

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se till att Svenska kyrkans internationella arbete i framtiden bedrivs under beteckningarna Svenska kyrkans mission och Lutherhjälpen.

Bakgrund

Svenska kyrkans kyrkomöte anhöll år 1873 att Kungl. Maj:t skulle godkänna en författning för Svenska kyrkans missionsverksamhet. 1878 fastställdes stadgar för Svenska kyrkans missionsstyrelse, d.v.s. Svenska kyrkans mission (SKM). Målet för organisationen var mission kyrka till kyrka, d.v.s. att skapa lokala kristna kyrkor med inhemskt prästerskap och egen förvaltning av nådemedlen.

När Lutherska världsförbundet (LVF) bildades 1947 lanserades, med stöd av biskopsmötet i Svenska kyrkan, en svensk sektion av LVF. Sektionens bistånds- och insamlingsverksamhet fick namnet Lutherhjälpen, vilket skulle framhäva såväl den lutherska samlingsstanken som den karitativa förpliktelsen.

År 2001 föreslog kyrkostyrelsen i en skrivelse till kyrkomötet (KsSkr 2001:6), efter 15 års arbete för en integration, att Svenska kyrkans mission (SKM) och Lutherhjälpen (LH) i fortsättningen skulle få en samlad nämnd och att den internationella verksamheten skulle bli integrerad i Svenska kyrkan som helhet. Förslaget motiverades framför allt av behovet av en helhetssyn på människan och världen. Vidare med att uppdelningen mellan mission och diakoni, mellan andliga och världsliga behov, hade visat sig allt svårare att upprätthålla. Dessutom noterades behovet av att använda resurser effektivare och minska administrativa kostnader med tre

parallella kanslier d.v.s. SKM, LH och vid den tiden också Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen (EFS). Organisationsutskottet skriver i sitt betänkande O 2001:1 att det ansluter sig till kyrkostyrelsens motiv för att skapa ett samlat styrorgan för den internationella verksamheten. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag och den av kyrkostyrelsen föreslagna instruktionen för Nämnden för internationell mission och diakoni fastställdes.

Insamlingsarbetet samt all ekonomisk rapportering och redovisning bedrevs 2002–2008 i tre separata profiler, SKM, LH och EFS, och i ett integrerat kansliarbete med en gemensam nämnd. För att ytterligare förenkla och effektivisera beslöt Nämnden för internationell mission och diakoni 2008: § 11, att Svenska kyrkans internationella verksamhet, d.v.s. SKM och LH, skulle bedrivas under namnet Hela världen Svenska kyrkan internationellt arbete. Efter en gemensam överläggning på Uppsala slott med deltagande av 200 personer från samtliga stift i Svenska kyrkan, beslöt Svenska kyrkan i juni 2011 (Nämnden för internationell mission och diakoni 2011: § 41) att tillägget ”Hela världen” skulle utgå.

Kyrkostyrelsen beslöt den 18 maj 2018 att anta nytt namn för Svenska kyrkans internationella arbete: Act Svenska kyrkan. Beslutet har sin bakgrund i den låga kännedomen hos allmänheten om Svenska kyrkans internationella arbete. En av orsakerna har varit det långa namnet. Det nya namnet bedöms ha ett starkt signalvärde som visar att Svenska kyrkan arbetar globalt tillsammans med andra kyrkor och diakonala utvecklingsorganisationer för att människors lika värde ska respekteras.

Målgruppsundersökningar har visat att namnet uppfattas som enkelt, tydligt, minnesvärt, handlingskraftigt och att det fungerar internationellt. Det matchar kraven att arbeta med både verksamhet och innehåll och kommunicerar även med yngre målgrupper. Det nya namnet visar att det internationella arbetet fortsatt är en integrerad del av Svenska kyrkan och tydliggör även kopplingen till ACT-alliansen. Beslutet innebär att en ny logotyp kommer att användas.

Act Svenska kyrkan kommer att göra samma saker som Svenska kyrkans internationella arbete; stöd till teologisk utbildning, humanitärt katastrofarbete, långsiktigt diakonalt biståndsarbete och påverkansarbete. Utöver detta krävs en nära samverkan med andra delar av Svenska kyrkan i det övergripande missionsuppdraget.

Under hösten 2018 kommer Act Svenska kyrkan presenteras för anställda, ideella och förtroendevalda i Svenska kyrkan.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:12.

Ekumenikutskottet anser att kyrkostyrelsens beslut att Svenska kyrkans internationella arbete ska byta namn till Act Svenska kyrkan är väl berett och utskottet bejakar namnet Act Svenska kyrkan. Frågan har behandlats i Internationella rådet vid flera tillfällen.

Både kvantitativa enkätundersökningar och kvalitativa undersökningar har gjorts inför namnbytet. Resultaten visar bland annat tydligt att avsändaren Svenska kyrkans internationella arbete inte är känt, vilket kan förklara en annan faktor som har betydelse i sammanhanget: att givandet till biståndsorganisationer har ökat men ökningen inte kommit Svenska kyrkan till del. Själva namnbytet kommer inte att påverka arbetet varken till form eller innehåll.

I processen har Internationella rådet gjort bedömningen att namnet Lutherhjälpen inte är känt för yngre personer. Act Svenska kyrkan är mer populärt och det finns ett större engagemang bland yngre.

Ledet ”-hjälpen” i Lutherhjälpen indikerar dessutom att vi är några som hjälper andra och reflekterar inte det internationella arbetets syn på att arbetet sker i gemenskap med partner i världen.

Mot denna bakgrund föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motion 2018:12.

Uppsala den 4 oktober 2018

På Ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Pehr-Albin Edén, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Gun Eriksson, Stefan Hortlund, Agneta Brendt, Klas Corbelius, Johan Garde, Ulla Birgersdotter, Karin Nodin, Jan Wahn, Camilla Berard Granström, Jan Olov Sundström, Madelaine Erlandsson, Anders Nihlgård, Fredrik Sidenvall och Anki Erdmann.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Ulla Löfven, Christian Bonde, Erik Vikström, Veronica Litström, Britas Lennart Eriksson, Stig Axelsson, Roger Larsson, Kristin Molander, Åsa Ingårda, Niklas Larsson, Linnea Bjuhr, Birgitta Axelsson Edström, Anders Novak och Caroline Åkerhielm.

Biskoparna Fredrik Modéus och Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig härmed mot Ekumenikutskottets beslut att avslå motion 2018:12 vad gäller namn på Svenska kyrkans internationella arbete till förmån för motionen.

Motionen slår bland annat vakt om Svenska kyrkans kallelse att bedriva mission. Att ansluta hela Svenska kyrkans internationella arbete till ACT Alliance som enligt sitt särskilda appendix om proselytism utesluter evangelisation och vinnande av lärjungar för Jesus Kristus är en ohörsamhet mot Jesu uttryckliga befallning ”Gå ut i hela världen och gör alla folk till lärjungar” Matteus 28:19. Det är sannolikt att samverkan inom ACT effektiviserar Svenska kyrkans biståndsarbete. Men detta arbetes karaktär av diakoni med detta begrepps djupa bibliska och sakramentala betydelse, riskerar att försvagas.

Fredrik Sidenvall

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2018:2

Svenska kyrkans hållning till böneutrop

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2018:21 som handlar om Svenska kyrkans hållning till böneutrop i Sverige. Förslaget till beslut är att kyrkomötet ska uttala sig kritiskt till etablerandet av böneutrop i Sverige, samt ge kyrkostyrelsen i uppdrag att ta fram riktlinjer för stift och församlingar, till hur de kan förhålla sig till etablerandet av böneutrop. Läronämnden har skrivit ett yttrande i vilket den betonar vikten av den grundlagsstadgade religionsfriheten, som bland annat ger religiösa gemenskaper rätt att fritt leva och uttrycka sin tro. Ekumenikutskottet ställer sig bakom Läronämndens yttrande och föreslår att motionen ska avslås.

Till betänkandet finns en reservation och ett särskilt yttrande.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:21, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:21, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2018:21 av Aron Emilsson och Julia Kronlid, Svenska kyrkans hållning till böneutrop

Kyrkomötet beslutar att

1. uttala att Svenska kyrkan har en kritisk hållning till etablerandet av böneutrop i Sverige,
2. uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram råd och riktlinjer till stift och församlingar för hur man kan förhålla sig till etablering av böneutrop, med respekt för såväl dialog som vår kyrkas missionsbefallning.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2018:21 i Ln 2018:14y, *bilaga*.

Bakgrund

Ansökningar om böneutrop prövas enligt ordningslagen och lokala ordningsbestämmelser. Rättsligt sett är böneutrop utövande av religion, något som omfattas av den grundlagsskyddade religionsfriheten och som även återfinns i artikel 18 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och Europakonventionen om mänskliga rättigheter. Sedan 2012 har tre moskéer (i Botkyrka, Växjö och Karlskrona) ansökt

om och beviljats tillstånd av respektive kommun eller polisen, för böneutrop. I samtliga fall har detta gällt en gång per vecka och med restriktioner vad gäller ljudnivå och tidsomfång.

Ekumeniska perspektiv

Svenska kyrkan är en del av den ekumeniska gemenskapen både i Sverige och internationellt, som exempelvis genom medlemskap i Sveriges kristna råd (SKR), Konferensen för europeiska kyrkor (KEK) och Kyrkornas världsråd (KV). Rekommendationer och riktlinjer från dessa används inom Svenska kyrkan.

I ”Riktlinjer för möten med andra religioner för kyrkorna inom Borgågemenskapen – Konsultation med Borgågemenskapen om Relationer till andra religioner Oslo, 30 november – 3 december 2003”, publicerad i *Sveriges kristna råds skriftserie* nr 9, 2006 står bland annat följande i punkt 11 Skydda rätten till fri trosutövning.

Det kristna åtagandet att älska nästan och söka rättvisa för alla människor leder oss till att bekräfta vikten av trosfrihet inom varje samhälle.

[...]

Vi bör vara särskilt måna om rätten för minoritetsgrupper inom våra egna samhällen.

I samma riktlinjer under punkt 2 Säga sanningen om den andre står

Att tala sanning kräver av oss att vi undviker ett förenklat eller homogeniserat språk.

[...]

När vi talar om andras tro eller religiösa bruk måste vi först skaffa oss bra information och dessutom lita till auktoritativa källor för att bygga upp vår kunskap. Detta kräver att vi anstränger oss att sätta oss in i deras situation på ett fantasifullt sätt och med god vilja. Det är orättvist att jämföra vår egen religions ideal med någon annans religions seder och bruk eller *vice versa*.

I samma skrift från SKR finns ett studiedokument ”Möte med muslimer” från Islam in Europe Committee, Konferensen för Europeiska kyrkor (KEK-CEC) och De Europeiska Biskoparnas Råd (CCEE) från 2003. I dokumentets punkt 5 skrivs

Om vi hyser mindre rädsla för varandra kan vi utföra stora ting. Att komma nära den andre kommer inte att visa sig vara en återvändsgränd där man blir krossad, utan en väg till respekt för den andre. Denna ömsesidiga respekt kommer att leda till att utrymme skapas där alla kommer att känna sig likvärdiga inför Gud och människor.

I sammanfattningen skrivs

Om vi betraktar islam som ett religiöst och politiskt system som vi bör kämpa emot, riskerar vi allvarligt att identifiera oss själva med en kyrka som står för själv tillräcklighet och aggression. Hur skulle en sådan kyrka kunna vara ett tecken på och ett uttryck för det glada budskapet som är attraktivt och öppet för kvinnor och män i vår tid?

Biskopsbrevet *De kyrkliga handlingarna i en mångreligiös kontext* (2012, planerad reviderad utgåva 2018), tar upp pastorala förhållningssätt i det mångreligiösa samhället. Boken *Sann mot sig själv – öppen för andra. Samtal om religionsteologi i Svenska kyrkan* (2011), framtagen av Svenska kyrkans teologiska kommitté, en religionsteologisk skrift som både med teoretiska och erfarenhetsbaserade utgångspunkter tar upp

frågor om religionsmöten och på vilken grund vi kan gå in i sådana. Skriften *Möten med Islam* (2008, reviderad 2011) utgiven av Svenska kyrkan på uppdrag av kyrkomötet (KmSkr 2005:20). Ett studiematerial som bidrar till att öka kunskapen inom Svenska kyrkan om islam och muslimers sätt att leva.

Eu 2018:2

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:21.

Utskottet konstaterar att Svenska kyrkan som en av flera religiösa gemenskaper i Sverige, själv åtnjuter frihet att be och fira gudstjänst. Det har historiskt tagit Sverige tid att erövra religionsfrihet och utskottet betonar att den behöver värnas. Religiös pluralism med olika uttryck som böner, musik och texter är delar av det mångkulturella Sverige och utskottet menar att Svenska kyrkan behöver förhålla sig positiv till den grundlagsstadgade religionsfriheten och leva i respektfull relation till människor av annan tro, religiösa gemenskaper och deras religiösa uttryck.

Såsom framgår av bakgrundstexten och Läronämndens yttrande har Svenska kyrkan förbundit sig till ekumeniska dokument såsom Charta Oecumenica och därmed förbundit sig till att medverka till att människor under gällande lagar, fritt ska kunna utöva sin tro. Utskottet betonar vikten av att Svenska kyrkan fortsatt håller sig till det man förbundit sig vid och vikten av att det går att fortsätta att arbeta med respektfull religionsdialog. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motion 2018:21 ska avslås i sin helhet.

Uppsala den 4 oktober 2018

På Ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Pehr-Albin Edén, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Gun Eriksson, Stefan Hortlund, Agneta Brendt, Klas Corbelius, Johan Garde, Ulla Birgersdotter, Karin Nodin, Jan Wahn, Camilla Berard Granström, Jan Olov Sundström, Jerker Schmidt, Anders Nihlgård, Fredrik Sidenvall och Anki Erdmann.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Ulla Löfven, Christian Bonde, Erik Vikström, Veronica Litström, Britas Lennart Eriksson, Stig Axelsson, Roger Larsson, Kristin Molander, Åsa Ingårda, Niklas Larsson, Linnea Bjuhr, Madelaine Erlandsson, Birgitta Axelsson Edström, Anders Novak och Caroline Åkerhielm.

Biskoparna Fredrik Modéus och Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot utskottets förslag till beslut och föreslår kyrkomötet att bifalla alla att-satser i motion 2018:21.

Sverigedemokraterna ser med oro på att Svenska kyrkan inte vill anta en enhetlig hållning i frågan om huruvida Svenska kyrkan ska propagera eller uppmuntra till böneutrop från minareter i Sverige. Religionsfrihet är i Sverige lagstadgat och skyddat

Eu 2018:2

men det är inte Svenska kyrkans uppdrag att missionera eller propagera för andra religioner utan ska stå som ett tydligt kristet exempel som alltid levererar tydligt kristna budskap i alla sammanhang.

Camilla Berard Granström

Särskilt yttrande

Ekumenikutskottets majoritet har beslutat avslå motion 2018:21 om Svenska kyrkans förhållningssätt till muslimska böneutrop från moskéer. Undertecknad har inget att erinra mot avslaget som sådant men jag menar att i bakgrundsteckningen och övervägande borde Svenska kyrkans historiskt betingade särställning framhållas liksom vår medvetenhet om vår kyrkas unika betydelse för att forma folkets liv och livsmiljö under tusen år. Något uttryck för förståelse för att snabba kulturella förändringar väcker oro hos många svenskar och kyrkotillhöriga, borde komma till uttryck i utskottets skrivning lika naturligt som man påminner om vad de mänskliga rättigheterna kräver.

Fredrik Sidenvall

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2018:14y

Svenska kyrkans hållning till böneutrop

Läronämndens yttrande över motion 2018:21

I sitt yttrande Ln 1997:1 behandlade Läronämnden frågan om religionsfrihetens innebörd:

Det är från lärosynpunkt angeläget med en kontinuerlig reflektion över religionsfrihetens innebörd och tillämpning i den aktuella samhällssituationen. Som läronämnden framhöll i sitt yttrande Ln 1993:5 har religionsfriheten två sidor, nämligen dels individens frihet från tvång och frihet att välja, dels de religiösa gemenskapernas frihet att leva och arbeta. Det är samhällets uppgift att tillgodose religionsfriheten ur båda aspekterna. Tyngdpunkten i 1993 års yttrande lades på den senare aspekten. Läronämnden framhöll att riksdagen bör utforma lagstiftningen så, att varje kyrka och samfund kan förstås och få möjlighet att leva och arbeta utifrån sin identitet och självförståelse.

Kyrkoordningen betonar att vi är kallade att ”söka Guds tilltal i mötet med varje människa oavsett religiös tradition” (inledningen till kyrkoordningens 14:e avdelning). Detta betonas också i det internationella ekumeniska dokumentet *Charta Oecumenica*: ”Vi förbinder oss – att erkänna människors och gruppers religions- och samvetsfrihet och verka för att de såväl individuellt som gemensamt, privat som offentligt, får utöva sin religion eller livsåskådning inom ramen för gällande rättsregler” (punkt 12).

Det är den kristna kyrkans uppgift att förkunna evangelium i ord och handling. Läronämnden understryker att detta inte står i motsättning till andra trosutövares rätt att utöva sin tro. En kristen identitet kan fördjupas i mötet och dialogen med människor av annan tro.

Uppsala den 31 augusti 2018

På Läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Jenny Sjögren, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Eva Nordung Byström, biskop Susanne Rappmann, biskop Åsa Nyström, biskop Thomas Petersson, biskop Eva Brunne, Eva-Lotta Grantén, Marta Axner Ims, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Håkan Möller, Jesper Svartvik och Mikael Winninge.

Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2018:3

Kyrkoordningen och utlandsförsamlingarna

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2018:25, där föreslås att Svenska kyrkan ska göra en allmän översyn av kyrkoordningen när det gäller utlandsförsamlingarna, samt att den mall som föreslås för församlingsordningen omarbetas. Utskottet noterar att det för närvarande pågår en systematisk och initierad genomgång av verksamheten. Den bör inkludera frågor betingade av kyrkosyn och kyrkoordning som är betydelsefulla för utlandsförsamlingarna. Utskottet föreslår att motionen avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:25, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:25, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2018:25 av Anette Nordgren m.fl., Kyrkoordningen och utlandsförsamlingarna

Kyrkomötet beslutar att

1. uppdra till kyrkostyrelsen att göra en allmän översyn av kyrkoordningen vad avser utlandsförsamlingarna och deras status.
2. uppdra till kyrkostyrelsen att se till att den mall som hänvisas till i 2 kap. 13 § i kyrkoordningen omarbetas.

Bakgrund

I inledningen till kyrkoordningen anges att syftet med kyrkoordningen är att ange strukturer och arbetsformer som ger de bästa förutsättningarna för Svenska kyrkan att fullfölja sin kallelse. Samtidigt begränsas syftet till kyrkans institutionella sida och kyrkoordningen reglerar inte kyrkans och enskilda kristnas tro, bekännelse och lära. Inledningen uttrycker dock tydligt behovet att kyrkans organisation och uttrycksformer är i samklang med det samhälle den är satt att verka i, samt att kyrkoordningen behöver vara i harmoni med vad kyrkan tror, bekänner och lär.

Kyrkoordningens bestämmelser gäller enbart utlandsförsamlingarna om det är särskilt angivet. För närvarande pågår en av kyrkostyrelsen initierad systematisk genomgång av verksamheten inom Svenska kyrkan i utlandet. Den genomförs i samverkan med utlandsförsamlingarna och med stöd av juridisk expertis. Enligt kyrkostyrelsens skrivelse 2018:1 *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2019–2021*, sidan 12 görs genomgången för ”att säkerställa att utlandsverksamheten bedrivs i ändamålsenliga former och i enlighet med gällande reglering i respektive

land”. Förslag till förtydliganden av kyrkoordningen, när det gäller utlandsförsamlingarnas verksamhet, kan som en konsekvens komma att inkluderas vid denna genomgång.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:25.
--

Utskottet uttrycker uppskattning över utlandsförsamlingarna och ser att de fyller en viktig funktion. Utskottet ser behovet av att utlandsförsamlingarna får vägledning och stöd, och menar att det rättsliga och administrativa stödet kan erhållas i den pågående juridiska översynen. Motionen lyfter även behovet av stöd när det gäller innehållsfrågor. Det är viktigt att invänta rapport från den genomlysning av verksamheten som för närvarande pågår beträffande utlandskyrkan, men att genomlysningen även bör inkludera frågor om kyrkosyn och kyrkoordning som är betydelsefulla för utlandsförsamlingarna. Mot bakgrund av det ovan sagda menar utskottet att motion 2018:25 ska avslås.

Uppsala den 4 oktober 2018

På Ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Stig Lundberg, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Gun Eriksson, Stefan Hortlund, Agneta Brendt, Klas Corbelius, Johan Garde, Ulla Birgersdotter, Karin Nodin, Jan Wahn, Camilla Berard Granström, Jan Olov Sundström, Anders Nihlgård, Fredrik Sidenvall, Anki Erdmann och Madelaine Erlandsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Ulla Löfven, Christian Bonde, Britas Lennart Eriksson, Stig Axelsson, Roger Larsson, Kristin Molander, Åsa Ingårda, Niklas Larsson, Linnea Bjuhr, Birgitta Axelsson Edström, Anders Novak och Caroline Åkerhielm.

Biskoparna Fredrik Modéus och Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2018:4

Stöd till kvinnors folkhögskola i Gaza

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2018:39, där föreslås att kyrkomötet ska uppdra till kyrkostyrelsen att prioritera arbetet med att stärka kvinnors möjligheter att utbilda sig och att stärka sina positioner i civilsamhället, genom att stödja en folkhögskola i Gaza. Ekumenikutskottet bejakar motionens intentioner, men konstaterar att det inom ramen för Svenska kyrkans internationella arbete pågår ett arbete i Gaza, som innehållsmässigt ligger nära motionens intentioner. Ekumenikutskottet föreslår därför kyrkomötet att besluta att motionen ska anses besvarad.

Till betänkandet finns ett särskilt yttrande och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att motion 2018:39 ska anses besvarad med vad utskottet anför.

Motionens förslag

Motion 2018:39 av Anna Karin Hammar m.fl., Stöd till kvinnors folkhögskola i Gaza

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i Svenska kyrkans internationella arbete i Palestina/Gazaområdet särskilt prioritera att stärka kvinnors möjlighet att delta i och påverka samhällsutvecklingen bland annat genom stöd till långsiktiga utbildningsinsatser.

Bakgrund

Svenska kyrkans förhållningssätt gentemot situationen i Israel och Palestina har beslutats av kyrkostyrelsen genom antagandet av *Hållbar fred mellan Israel och Palestina – Position för Svenska kyrkans internationella arbete*. Den reviderades senast den 15 december 2016.

Vad Svenska kyrkan vill åstadkomma i sitt samarbete med partner i Israel och Palestina finns uttryckt i den av internationella chefen beslutade programplanen för åren 2018–2022. Den innehåller kontext- och problemanalyser, målsättningar och hur Svenska kyrkan vill bedriva detta samarbete. Programmet riktar in sig på unga människor, utbildning, genusrättvisa och ett stärkt civilt samhälle. Gaza kommer att få ökad uppmärksamhet i arbetet under de kommande åren. Redan nu ger Svenska kyrkan stöd till utbildningsverksamhet i Gaza genom stöd till en yrkesskola för unga människor som drivs av DSPR (Department of Service to Palestinian Refugees).

Utskottets överväganden

Internationellt arbete i Gaza

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att motionen ska anses besvarad med vad utskottet anför.

Inom ramen för Svenska kyrkans internationella arbete finns en pågående strategisk plan för åren 2018–2022 som antagits av kyrkostyrelsen. Inom ramen för den planen finns ett landprogram för Israel och Palestina inom vilket det antas konkreta mål för verksamheten. I Gaza har viss kontakt med Civitas etablerats och under hösten 2018 kommer ytterligare kontakter att tas på plats i Gaza. På sikt kommer det att utvärderas om samarbete kan initieras och utvecklas.

Utskottet noterar och bejakar motionens goda intentioner med att stödja kvinnors möjligheter att utbilda sig och ta del i civilsamhället. Samtidigt noterar utskottet att Svenska kyrkans internationella arbete har pågående kontakter i Gaza som kan syfta till att motionens intentioner och perspektiv tas tillvara.

Mot denna bakgrund föreslår utskottet att kyrkomötet ska besluta att motion 2018:39 ska anses besvarad.

Uppsala den 4 oktober 2018

På Ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Pehr-Albin Edén, sekreterare

Beslutande: Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Gun Eriksson, Stefan Hortlund, Agneta Brendt, Klas Corbelius, Johan Garde, Ulla Birgersdotter, Karin Nodin, Jan Wahn, Camilla Berard Granström, Jan Olov Sundström, Madelaine Erlandsson, Anders Nihlgård, Fredrik Sidenvall och Anki Erdmann.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Ulla Löfven, Christian Bonde, Erik Vikström, Veronica Litström, Britas Lennart Eriksson, Stig Axelsson, Roger Larsson, Kristin Molander, Åsa Ingårda, Niklas Larsson, Linnea Bjuhr, Birgitta Axelsson Edström, Anders Novak och Caroline Åkerhielm.

Biskoparna Fredrik Modéus och Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskilt yttrande

Jag anser motionen besvarad men skulle vilja tillägga att med anledning av motionen föreslå kyrkostyrelsen att avsätta pengar till uppbyggande av kvinnors internationella folkhögskola i Gaza (genom Civitas).

Anders Nihlgård

Särskild mening

Vi anser motionen besvarad men skulle vilja tillägga att med anledning av motionen föreslå kyrkostyrelsen att avsätta pengar till uppbyggande av kvinnors internationella folkhögskola i Gaza (genom Civitas).

Birgitta Axelsson Edström och Åsa Ingårda

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2018:5

Mission, missionärer och gemenskap

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2018:53 om behovet att Svenska kyrkan samlar till överläggningar om det gemensamma missionsuppdraget med den Evangelisk Lutherska kyrkan i Tanzania, *Evangelical Lutheran Church in Tanzania ELCT*.

Utskottet instämmer i motionens grundton och bejakar behovet av bättre samordning och kommunikation om de starka relationer som finns mellan de båda kyrkorna. Överläggningar äger redan rum i olika konstellationer. Utskottet föreslår därför att motionen avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:53.

Motionens förslag

Motion 2018:53 av Leif Nordlander, Mission, missionärer och gemenskap

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inom ramen för Act Svenska kyrkan samla till överläggningar med vår systerkyrka Evangelical-Lutheran Church in Tanzania (ELCT) kring frågor om det gemensamma framtida missionsuppdraget.

Bakgrund

I kyrkoordningen infördes 2012, efter beslut i kyrkomötet, ett nytt ekumenikkapitel i kyrkoordningen. I inledningen till den fjortonde avdelningen: Svenska kyrkans relationer till andra kyrkor, står det att ”Svenska kyrkan är en del av den världsvida kyrkan och har en kallelse till kyrkans synliga enhet”.

Den vidare ekumeniska kallelsen innefattar att arbeta för kyrkans enhet, mänsklighetens gemenskap och världens helande, och även Guds tilltal i mötet med varje människa. Tillsammans delas tro, uppdrag och erfarenheter och alla bidrar med olika förmågor och resurser. Ansvaret och behovet av ömsesidig samverkan i Svenska kyrkans internationella arbete uttrycks även i den teologiska grundtext som antagits av kyrkostyrelsen Ks 2013/0272, En livsbefrämjande tro som vår livskraft https://www.svenskakyrkan.se/km-2001/skrivelser/2001-6/KsSkr2001-6-02.shtml#P54_2053.

Den ekumeniska identiteten i synlig samverkan mellan kyrkor i möten och insatser organiseras i första hand genom Kyrkornas världsråd (KV) och Lutherska världsförbundet (LVF). Där deltar både den Evangelisk lutherska kyrkan i Tanzania (ELCT) och Svenska kyrkan tillsammans med andra medlemskyrkor i KV och LVF. De ämnen

som behandlas är exempelvis teologi, diakonala rättvisefrågor, mänskliga rättigheter och kyrkornas specifika roll för att ömsesidigt förverkliga de globala rättvisemålen *Agenda 2030 the Sustainable Development Goals SDG*.

I mars 2018 inbjöd KV till världsmissionskonferens i Arusha, Tanzania. Där samlades cirka 1 000 delegater från olika medlemskyrkor i KV, med ELCT som lokal värd, och samtalade om vad mission, diakoni, evangelisation och lärjungaskap betyder i dagens snabbt föränderliga omvärld.

Ekumenikutskottet beskrev i sitt betänkande Eu 2017:5 orsaker till att antalet internationellt utsända minskat från totalt cirka 120 tjänster år 1974 i dåvarande Svenska kyrkans mission (*Tecken i tiden – om SKM 1974–2004*, sid 206) till dagens cirka 20 tjänster. Relationen till ELCT är fortfarande föremål för särskild uppmärksamhet, även om antalet utsända från Svenska kyrkan minskat.

För närvarande är det 13 stift i Svenska kyrkan som har särskilda stiftsrelationer med deras motsvarigheter i ELCT, och antalet relationer mellan kyrkornas församlingar är svåra att överblicka.

Under det gemensamma biskopsmötet mellan ELCT och Svenska kyrkan som hölls på Rättviks stiftsgård augusti 2015 byggdes, genom ömsesidigt förtroende, en plattform för nya och fördjupade samarbeten mellan de båda kyrkorna. Mötet resulterade i ett gemensamt uttalande som uttrycker behovet av utbyten av erfarenheter mellan kyrkorna, för att med respekt dela och söka förstå den teologi som utvecklats i de båda ländernas och kyrkornas kontexter. Ett gemensamt biskopsmöte kommer även att genomföras i maj 2019 i Tanzania. Svenska kyrkan inbjuder under det kommande året till en gemensam konsultation med utvalda partnerkyrkor, bl.a. ELCT, för att samtala om det gemensamma uppdraget som kyrkor.

I ett krympande utrymme för demokrati i Tanzania har ELCT biskoparnas tydliga ställningstaganden i frågor om mänskliga rättigheter det senaste året aktualiserat vikten av Svenska kyrkans förbön och nära kontakter med ELCT. Delegationer från Tanzania har kommit till Sverige för dialog och erfarenhetsutbyte. I höst kommer även en grupp från Svenska kyrkan att möta de kristna råden i Tanzania och Zimbabwe för samtal baserade på LVF:s samtalsdokument *Kyrkan i det offentliga rummet* <https://www.svenskakyrkan.se/default.aspx?id=1630600>.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:53.

Det framgår tydligt av bakgrundsbeskrivningen att samverkan mellan Svenska kyrkan och den Evangelisk Lutherska kyrkan i Tanzania ELCT fortfarande är rik och intensiv, även om den idag sker i andra former och på andra villkor än tidigare. Utskottet konstaterar dessutom hur viktigt det gemensamma biskopsmötet 2015 var och ett nytt äger rum år 2019. ELCT biskoparnas ställningstaganden under 2018 gör att behovet av ömsesidig reflektion och möjlighet till förtroliga möten ökar.

Utskottet konstaterar vidare att behovet av att i en utvecklad kommunikationskultur synliggöra och berätta om alla positiva relationer som på olika nivåer finns mellan de båda systerkyrkorna. Det har även framkommit från såväl Svenska kyrkan som ELCT att relationerna behöver fördjupas genom ömsesidigt erfarenhetsutbyte och att alla parter skulle vinna på en tydligare samordning av relationer. Mot bakgrund av det ovan sagda menar utskottet att motion 2018:53 ska avslås.

Uppsala den 4 oktober 2018

Eu 2018:5

På Ekumenikutskottets vägnar

Gun Eriksson, ordförande

Stig Lundberg, sekreterare

Beslutande: Gun Eriksson, ordförande, Katarina Glas, Stefan Hortlund, Agneta Brendt, Klas Corbelius, Johan Garde, Ulla Birgersdotter, Karin Nodin, Jan Wahn, Camilla Berard Granström, Jan Olov Sundström, Anders Nihlgård, Fredrik Sidenvall, Anki Erdmann och Madelaine Erlandsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Ulla Löfven, Christian Bonde, Britas Lennart Eriksson, Stig Axelsson, Roger Larsson, Kristin Molander, Åsa Ingårda, Niklas Larsson, Linnea Bjuhr, Birgitta Axelsson Edström, Anders Novak och Caroline Åkerhielm.

Biskoparna Fredrik Modéus och Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2018:6

Ekumenisk julinsamling

Sammanfattning

Betänkandet behandlar motion 2018:66 i vilken kyrkostyrelsen föreslås få i uppdrag att initiera en julinsamling i humanitärt syfte.

Utskottet föreslår avslag på motionen eftersom det redan finns en för Svenska kyrkans internationella arbete, viktig julinsamling.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:66.

Motionens förslag

Motion 2018:66 av Julia Kronlid och Linnea Bjuhr, Ekumenisk julinsamling

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta initiativ till en ekumenisk julinsamling i humanitärt syfte.

Bakgrund

Svenska kyrkans internationella arbete samverkar i partnerskap både lokalt och globalt. Därmed stöds både lokala krafter inom civilsamhället och globala nätverk för att åstadkomma positiv förändring. Svenska kyrkan är en del av den internationella ekumeniska rörelsen. Det uttrycks bland annat genom medlemskap i Kyrkornas världsråd och Lutherska världsförbundet. Svenska kyrkan är också medlem i ACT-alliansen (*Action by Churches Together*), en av de största globala trosbaserade allianserna för humanitärt arbete, utvecklingssamarbete och påverkansarbete.

Svenska kyrkan finansierar sin internationella verksamhet genom bland annat insamlingar. Gåvor från privatpersoner, kollekter, anslag och insamlingsaktiviteter står för närmare 40 procent av intäkterna och målsättningen är att öka dessa intäkter för att kunna göra fler internationella insatser för medmänniskor i utsatta situationer. Insamlingarna sker både till akuta katastrofsituationer och till långsiktiga insatser.

Alla insamlingar, och därmed de årligen återkommande insamlingskampanjerna, tydliggör för såväl kyrkomedlemmar som för övriga invånare i landet att Svenska kyrkan har ett stort globalt, uppdrag som är beroende av människors engagemang och gåvor. Insamlingskampanjerna är viktiga för att stärka kännedomen om Svenska kyrkans internationella arbete och skapa opinion, engagemang och delaktighet för de frågor som Svenska kyrkan arbetar med i den internationella verksamheten.

Julkampanjen är central i insamlingsarbetet och den har funnits i mer än 50 år. Tidigare var Svenska kyrkans mission huvudman för insamlingen. Den är årligen återkommande och börjar på första söndagen i advent och avslutas under trettonhelgen. Under många år har det samlats in pengar till bland annat humanitära insatser. Intäkterna under de senaste årens julkampanjer står för uppåt 25 procent av de totala insamlade gåvorna under året. De senaste åren har intäkterna från julkampanjen ökat och därmed blivit den största årliga insamlingskampanjen för Svenska kyrkans internationella arbete.

Behoven av stöd till bland annat humanitära insatser är stora och växande och Svenska kyrkan har att leva upp till de löften om ekonomiskt stöd som lämnats till partner runt om i världen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:66.
--

Utskottet noterar motionens goda intentioner. Samtidigt konstaterar utskottet att det redan finns en årligen återkommande julinsamling som är en för Svenska kyrkans internationella arbete viktig insamling. För utskottet står det klart att insamlingens resultat kanaliseras i ett arbete präglad av internationell, ekumenisk samverkan.

Utskottet menar vidare att den befintliga julinsamlingen är ett starkt varumärke att vara rädd om och befarar att motionens föreslagna julinsamling skulle riskera att konkurrera med den befintliga. Ekumenikutskottet föreslår därför kyrkomötet att avslå motion 2018:66.

Uppsala den 2 oktober 2018

På Ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Pehr-Albin Edén, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Gun Eriksson, Stefan Hortlund, Agneta Brendt, Klas Corbelius, Johan Garde, Ulla Birgersdotter, Karin Nodin, Jan Wahn, Camilla Berard Granström, Jan Olov Sundström, Madelaine Erlandsson, Anders Nihlgård, Fredrik Sidenvall och Anki Erdmann.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Ulla Löfven, Christian Bonde, Erik Vikström, Veronica Litström, Britas Lennart Eriksson, Stig Axelsson, Roger Larsson, Kristin Molander, Åsa Ingårda, Niklas Larsson, Linnea Bjuhr, Birgitta Axelsson Edström, Anders Novak och Caroline Åkerhielm.

Biskoparna Fredrik Modéus och Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot utskottets beslut och föreslår kyrkomötet att bifalla motion 2018:66.

Svenska kyrkans julinsamling är ett fantastiskt program som är viktigt att förvalta och ger en möjlighet till att göra mycket gott i samhällen och världen. Insamlingen är

fast förankrad och etablerad men världen är idag mer än någonsin full med liv och rörelse.

Eu 2018:6

Att utveckla detta program vidare är inte konkurrens med sig själv. Som Svenska kyrkan själv har sagt så har man ”två erfarenheter från den lutherska traditionen som bekräftar detta: *Ecclesia Semper reformanda*, kyrkan reformeras alltid, och om man vill besvara något måste man förändra det”.

Camilla Berard Granström

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2018:7

Stöd till utlandsförsamlingarna

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2018:85, som handlar om behovet att göra en genomlysning av förutsättningar för de olika utlandsförsamlingarna samt om att kyrkostyrelsen säkerställer att församlingarna har möjligheter att bedriva en hållbar verksamhet utifrån lokala förutsättningar. Motionen föreslår även att information om förutsättningarna kommuniceras tydligt såväl till utlandsförsamlingarnas medlemmar som till medlemmar i Svenska kyrkan i Sverige. Utskottet noterar att det för närvarande pågår en systematisk och initierad genomgång av verksamheten. Utskottet föreslår att motionen avslås.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:85, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:85, punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:85, punkt 3.

Motionens förslag

Motion 2018:85 av Nina Wahlin och Niklas Larsson, Stöd till utlandsförsamlingarna

Kyrkomötet beslutar att

1. uppdra till kyrkostyrelsen att göra en genomlysning av förutsättningarna för de olika utlandsförsamlingarna.
2. uppdra till kyrkostyrelsen att säkerställa att utlandsförsamlingarna ges ekonomiska, administrativa och arbetskraftsmässiga förutsättningar för att bedriva en hållbar verksamhet utifrån sina olika lokala förutsättningar.
3. uppdra till kyrkostyrelsen att säkerställa att informationen om förutsättningarna kommuniceras tydligt till såväl utlandsförsamlingarna som medlemmar i Svenska kyrkan boendes i Sverige.

Bakgrund

I kyrkoordningens 10 kap. 3 § anges att kyrkostyrelsen företräder Trossamfundet Svenska kyrkan. En av uppgifterna är att ansvara för Svenska kyrkans arbete bland svenskar i andra länder. För att fullgöra den uppgiften ska kyrkostyrelsen enligt samma kapitel 5 § tillsätta ett råd för Svenska kyrkan i utlandet. En av rådets viktigaste uppgifter är enligt dess instruktion, Ks 2017-646, att utarbeta förslag till långsiktiga mål och strategier samt förslag till nödvändiga prioriteringar av verksamheten.

För närvarande pågår en av kyrkostyrelsen initierad systematisk genomgång av verksamheten inom Svenska kyrkan i utlandet. Den genomförs i samverkan med utlandsförsamlingarna och med stöd av juridisk expertis. Enligt kyrkostyrelsens skrivelse 2018:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2019–2021 sidan 12, görs genomgången för ”att säkerställa att utlandsverksamheten bedrivs i ändamålsenliga former och i enlighet med gällande reglering i respektive land”.

De flesta utlandsförsamlingarna drivs idag som egna juridiska enheter och har således egna intäkter och kostnader. Intäkterna varierar mycket mellan olika församlingar. Någon församling är helt självfinansierad, medan exempelvis den ambulande verksamheten med mobila präster helt och hållet är finansierad av kyrkoavgiften. En viktig uppgift för Svenska kyrkan i utlandet på nationell nivå såväl som i lokala församlingar, är att på flera platser genom fastighetsreoveringar, ombyggnader och reparationer kontinuerligt förvalta och underhålla Trossamfundets fastigheter. Av kyrkostyrelsens årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2017, KsSkr 2018:2, bilaga sidan 10, framgår att uppgifterna för Svenska kyrkan i utlandet vid kyrkokansliet, i övrigt främst är konsultativa i förhållande till utlandsförsamlingarna. Uppdraget är att stödja kyrkoherdar och kyrkoråd i att driva församlingens arbete lokalt. Visby stift har enligt kyrkoordningen tillsynsansvaret.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:85.

Utskottet noterar att Svenska kyrkan på nationell nivå inte alltid har insyn i lokala församlingars verksamhet och ekonomi beroende på lokal kontext. Samtidigt utförs ett viktigt arbete genom engagerade församlingsanställda och frivilliga, ett lokalt församlingsarbete som behöver både stöd och bekräftelse från Svenska kyrkan på nationell nivå. För att under de kommande åren bedriva verksamheten som den ser ut idag behövs såväl högre anslag som mer personella resurser.

Det är viktigt att invänta genomlysningen av verksamheten som för närvarande pågår beträffande utlandskyrkan, men att genomlysningen även bör inkludera resurs- och innehållsfrågor som är betydelsefulla för utlandsförsamlingarna. Mot bakgrund av det ovan sagda menar utskottet att motion 2018:85 ska avslås.

Uppsala den 4 oktober 2018

På Ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Stig Lundberg, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas ordförande, Gun Eriksson, Stefan Hortlund, Agneta Brendt, Klas Corbelius, Johan Garde, Ulla Birgersdotter, Karin Nodin, Jan Wahn, Camilla Berard Granström, Jan Olov Sundström, Anders Nihlgård, Fredrik Sidenvall, Anki Erdmann och Madelaine Erlandsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Ulla Löfven, Christian Bonde, Britas Lennart Eriksson, Stig Axelsson, Roger Larsson, Kristin Molander, Åsa Ingårda, Niklas Larsson, Linnea Bjuhr, Birgitta Axelsson Edström, Anders Novak och Caroline Åkerhielm.

Biskoparna Fredrik Modéus och Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Eu 2018:7

Jag reserverar mig mot utskottets beslut och föreslår kyrkomötet att bifalla motion 2018:85, punkt 3.

Kyrkostyrelsen har en uppgift att ansvara för Svenska kyrkans arbete bland svenskar i andra länder och tillsätter ett råd för Svenska kyrkan i utlandet som arbetar fram förslag till långsiktiga mål, strategier och nödvändiga verksamhetsprioriteringar.

I Svenska kyrkans kommunikation och informationsarbete med sina utlandsförsamlingar är det rimligt att det önskas säkerställas att information och kommunikation till dem är mottagna och förstådda så givna direktiv, strategier och verksamhetsprioriteringar är tydliga tidigt.

Nu pågår en initierad systematisk genomgång av Svenska kyrkans verksamhet i utlandet men den berör inte information och kommunikation aspekten gentemot utlandsförsamlingarna. Därför är det passande att uppdra till kyrkostyrelsen att säkerställa att informationen om förutsättningar kommuniceras tydligt till såväl utlandsförsamlingar som medlemmar i Svenska kyrkan boendes i Sverige.

Camilla Berard Granström

